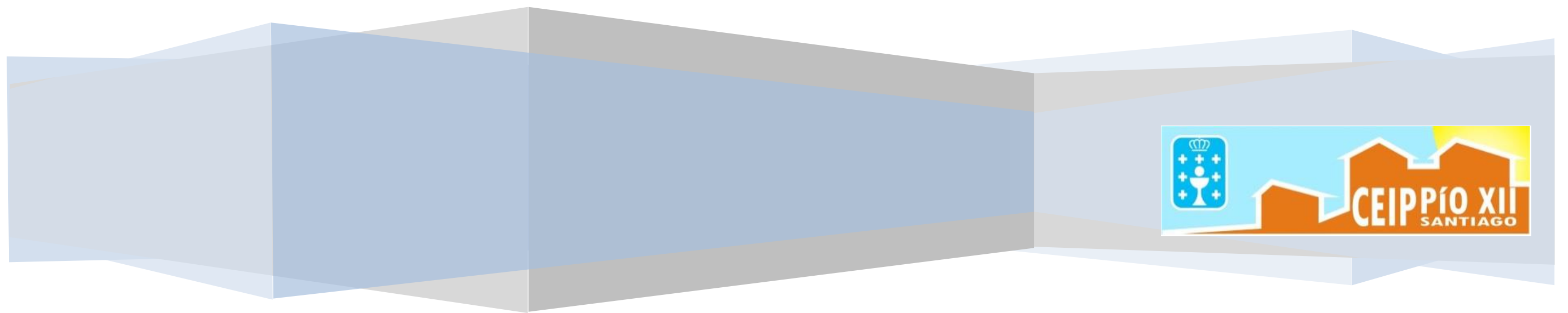

Programación didáctica
TRONCAIS
6º PRIMARIA
CEIP PÍO XII

DISCIPLINAS TRONCAIS 6º DE EP

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	SEXTO		
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Min	Compet.	Actividades a desenvolver
BLOQUE 1. INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA						
B E H I	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Iniciación á actividade científica. B1.2. Emprego de diferentes fontes de información. B1.3. Lectura de textos propios da área. B1.4. Utilización das tecnoloxías da información e comunicación para buscar e seleccionar información, simular procesos e comunicar conclusións sobre os traballos realizados. B1.5. Uso progresivamente autónomo do tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas, imaxes etc.). Xestión de ficheiros. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Obter información relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, facendo predicións sobre sucesos naturais, integrando datos de observación directa e indirecta a partir da consulta de fontes directa e indirectas e comunicando os resultados en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízala, obtén conclusións, elabora informes para o rexistro de plan de traballo e comunica, de forma oral e escrita, as conclusións. 	X	CCL CSIEE CAA CD CMCT	<ul style="list-style-type: none"> Abalar: fai un traballo de investigación sobre algún acontecemento ou inxuedanza, buscando información sobre o acontecemento elixido.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB1.1.2. Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos. 	X	CCL CMCT	<ul style="list-style-type: none"> Traballo e exposicións orais sobre contidos relacionados coas Ciencias da Natureza.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB1.1.3. Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc). 		CCL CSIEE CMCT CD	<ul style="list-style-type: none"> Utiliza as TIC como ferramenta de aprendizaxe e autoavaliación. Actividades interactivas abalar. Pizarra dixital.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB1.1.4. Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico. 	X	CMCT CAA CCL	<ul style="list-style-type: none"> Ordena toda a información e mostra un conxunto de traballos sobre o experimento de forma organizada e metódica e, sobre todo, coherente coa explicación científica.
B H	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Aproximación experimental a cuestións científicas próximas á súa realidade. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Establecer conxecturas tanto respecto de sucesos que ocorren dunha forma natural como sobre os que ocorren cando se provocan a través dun experimento ou dunha experiencia. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB1.2.1. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións, identificando os criterios e as consecuencias das decisións tomadas. 		CSIEE CAA CMCT	<ul style="list-style-type: none"> Describe o proceso que tivo lugar durante o desenvolvemento do experimento utilizando un vocabulario adecuado.
A B	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Traballo individual e cooperativo. B1.8. A igualdade entre homes e 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Traballar de forma cooperativa, apreciando o coidado pola seguridade 	<ul style="list-style-type: none"> CNB1.3.1. Utiliza estratexias para estudar e traballar de forma 		CAA CSC	<ul style="list-style-type: none"> Obtén información relevante a partir de diferentes fontes de información.

C E G H I	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mulleres. A conduta responsable. ▪ B1.9. A relación cos demais. A resolución pacífica de conflitos. Toma de decisións: criterios e consecuencias. ▪ B1.10. Técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo individual. Desenvolvemento de hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade. ▪ B1.11. Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes, na aula e no centro. ▪ B1.12. Emprego de diversos materiais, tendo en conta as normas de seguridade. ▪ B1.13. Elaboración de protocolos de uso das TIC na aula. ▪ B1.14. Valoración da necesidade de controlar o tempo destinado ás tecnoloxías da información e da comunicación e o seu poder de adicción. 	propia e a dos seus compañeiros/as, cuidando as ferramentas e facendo uso adecuado dos materiais	eficaz, individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.		CMCT CSIEE	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.3.2. Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación. 	X	CMCT CSC CD CAA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica medidas básicas de seguridade para usar máquinas cotiás. ▪ Usa e manexa táboas, gráficos e imaxes para a recollida de información. ▪ Traballa correctamente utilizando as TIC como ferramenta de aprendizaxe e autoavaliación. ▪ Abalar: <ul style="list-style-type: none"> • Que facer para utilizar Internet correctamente? • Cales son os riscos que coñeces ao utilizar Internet? • Reflexionar sobre as horas dedicadas á semana a navegar por Internet e compáraas coas que empregas noutras actividades.
A B C E G H I M	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.15. Planificación e realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións, formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, montando, realizando e extraendo conclusións e presentando informes en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Realizar proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións e presentar informes coas conclusións en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.4.1. Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados. 		CMCT CCL CAA CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza pequenos proxectos e modelos relacionados coas enerxías renovables e coa eficiencia enerxética e extrae conclusións sobre eles.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.4.2. Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións. 	X	CCL CMCT CSC CD CAA CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Traballa correctamente utilizando as TIC como ferramenta de aprendizaxe e autoavaliación. ▪ Ordena información e mostra un conxunto de traballos sobre un experimento de forma organizada e metódica e, sobre todo, coherente coa explicación científica.

BLOQUE 2 - O SER HUMANO E A SAÚDE

E H	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. O corpo humano e o seu funcionamento. B2.2. Anatomía e fisioloxía. B2.3. Células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas. B2.4. Diferentes tipos de células. Os virus e as bacterias. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Identificar e localizar os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano e establecer algunhas relacións fundamentais entre elas e determinados hábitos de saúde. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB2.1.1. Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do ser humano. 	X	CMCT	<ul style="list-style-type: none"> Identifica e explica as tres funcións vitais que diferencian os seres vivos da materia inerte.
E H	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. As funcións vitais no ser humano. B2.6. Función de relación (órganos dos sentidos, sistema nervioso e aparello locomotor). B2.7. Función de nutrición (aparellos respiratorio, dixestivo, circulatorio e excretor). B2.8. Función de reprodución (aparello reprodutor). 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Coñecer o funcionamento de células, tecidos, órganos, aparellos, sistemas: a súa localización, forma, estrutura, funcións, coidados etc. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB2.2.1. Identifica e describe as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións. 	X	CMCT CCL	<ul style="list-style-type: none"> Identifica e describe as principais características e funcións dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor .
A B C D H K M	<ul style="list-style-type: none"> B2.9. Saúde e enfermidade. B2.10. Principais enfermidades que afectan aos aparellos e sistemas do organismo humano. B2.11. Hábitos saudables para previr enfermidades. B2.12. Trastornos alimenticios. B2.13. Efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas. B2.14. Tipos de dietas. B2.15. Análise de etiquetas de produtos. B2.16. Avances da ciencia que melloran a saúde e a vida. B2.17. Coñecemento de actuacións básicas de primeiros auxilios. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Relacionar determinadas prácticas de vida co adecuado funcionamento do corpo, adoptando estilos de vida saudables e coñecendo as repercusións para a saúde. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB2.3.1. Recoñece estilos de vida saudables e os seus efectos sobre o coidado e mantemento do funcionamento global do corpo. CNB2.3.2. Coñece e explica os principios das dietas equilibradas, identificando as prácticas saudables para previr e detectar os riscos para a saúde. CNB2.3.3. Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas. CNB2.3.4. Observa, identifica e describe algúns avances da ciencia que melloran a saúde (medicina, produción e conservación de alimentos, potabilización da auga etc.). CNB2.3.5. Coñece técnicas de primeiros auxilios, en situacións simuladas e reais. 	X X X	CMCT CCL CSC CMCT CCL CAA CSC CMCT CCL CSC CMCT CSC	<ul style="list-style-type: none"> Identifica estilos de vida saudables e non saudables. Describe diversos hábitos saudables e relaciónaos co concepto de saúde. Relaciona actividades e hábitos saudables coas causas que propician ter boa saúde. Explica que é o concepto de adicción, e xustifica argumentos contra a adicción ao tabaco, o alcohol ou as novas tecnoloxías. Explica como afectan á saúde os avances científicos. Describe precaucións básicas a adoptar para a prevención de accidentes. Explica diversas actuacións básicas fronte

						a posibles accidentes leves da súa vida cotiá.
BLOQUE 3. OS SERES VIVOS						
E H	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Seres vivos, seres inertes. Diferenciación. B3.2. Organización e estrutura dos seres vivos: células, tecidos: tipos; órganos; aparellos e sistemas: principais características e funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e sistemas: identificando as principais características e funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB3.1.1. Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas nomeando as principais características e funcións de cada un deles. 	X	CCL CMCT	<ul style="list-style-type: none"> Explica e describe as diferentes funcións vitais dos seres vivos.
E H L	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Os seres vivos: características, clasificación e tipos. B3.4. Os animais vertebrados e invertebrados, características e clasificación. B3.5. As plantas: estrutura e fisioloxía. A fotosíntese e a súa importancia para a vida na Terra. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB3.2.1. Identifica as características e clasifica os seres vivos: <ul style="list-style-type: none"> Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos. Outros reinos. 	X	CMCT	<ul style="list-style-type: none"> Elabora clasificacións e describe as diferenzas entre os diferentes tipos de seres vivos.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB3.2.2. Utiliza guías na identificación científica de animais e plantas. 		CMCT CAA	<ul style="list-style-type: none"> Establece diferenzas entre os seres vivos completando táboas e elaborando sinxelos informes sobre eles.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB3.2.3. Explica a importancia da fotosíntese para a vida na Terra. 		CMCT CCL	<ul style="list-style-type: none"> Explica de forma sinxela e diferencia adecuadamente os procesos de fotosíntese e respiración nas plantas.
A E H L I O	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. As relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. Poboacións, comunidades e ecosistemas. Características e compoñentes dun ecosistema. B3.7. Ecosistemas: pradería, poza, lagoa, bosque, litoral e cidade e os seres vivos. A biosfera, diferentes hábitats dos seres vivos. B3.8 Hábitos de respecto e coidado cara aos seres vivos. B3.9. Uso de medios tecnolóxicos para o estudo dos seres vivos. B3.10. Interese pola observación e polo estudo rigoroso de todos os seres vivos. B3.11. Uso da lupa para a observación científica. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Investigar as características de ecosistemas do seu contorno mediante a recollida de datos, facendo hipóteses, empregando diversas fontes de información e presentando os resultados en diferentes soportes, mostrando interese pola rigorosidade e hábitos de respecto e coidado cara aos seres vivos. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB3.3.1. Investiga e explica as relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. Poboacións, comunidades e ecosistemas. 	X	CMCT CCL	<ul style="list-style-type: none"> Interpreta e pon exemplos de cadeas e redes alimentarias.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB3.3.2. Recoñece e explica algúns ecosistemas: pradería, charca, bosque, litoral e cidade e os seres vivos que neles habitan. 	X	CMCT CCL	<ul style="list-style-type: none"> Analiza imaxes de ecosistemas e describe as poboacións e comunidades que se poden encontrar neles.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB3.3.3. Observa e identifica diferentes hábitats dos seres vivos facendo fincapé no coidado destes e nomea algunhas causas de extinción de especies. 	X	CMCT CSC	<ul style="list-style-type: none"> Nomea animais en perigo de extinción, localiza rexións onde habitan, e describe causas que os levaron a esa situación e accións de protección da vida animal.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB3.3.4. Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica. 		CMCT	<ul style="list-style-type: none"> Traballa correctamente utilizando medios tecnolóxicos como ferramenta de aprendizaxe e autoavaliación.

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.3.5. Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utilizando os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados, comunicando de xeito oral e escrito os resultados. 		CMCT CCL CD CAA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Observa gráficas, recolle información e ordea a correctamente, utilizando esta información para a elaboración de respostas coherentes, utilizando diversas fontes e cun vocabulario adecuado.
BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA						
E H	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Concepto de enerxía. Diferentes formas de enerxía. A luz como fonte de enerxía. ▪ B4.2. Electricidade: a corrente eléctrica. Circuitos eléctricos. Magnetismo: o magnetismo terrestre. O imán: o compás. ▪ B4.3. Os cambios de estado. As reaccións químicas: a combustión, a oxidación e a fermentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Coñecer leis básicas que rexen fenómenos como a reflexión da luz, a transmisión da corrente eléctrica, os cambios de estado e as reaccións químicas: a combustión, a oxidación e a fermentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.1.1. Investiga a través da realización de experiencias sinxelas para achegarse ao coñecemento das leis básicas que rexen fenómenos como a reflexión da luz, a transmisión da corrente eléctrica e os cambios de estado. 	X	CMCT CAA CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Describe que é a luz e explica as súas características e as súas propiedades. ▪ Explica que é a calor e as súas propiedades e describe que é o equilibrio térmico en exemplos concretos.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.1.2. Investiga a través da realización de experiencias sinxelas para achegarse ao coñecemento das leis básicas que rexen reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación. 		CMCT CAA CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Explica sinxelas reaccións químicas, identificando os compostos iniciais e produtos finais.
E H	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Fontes de enerxía e materias primas: a súa orixe. Enerxías renovables e non renovables. ▪ B4.5. Fontes de enerxías renovables e non renovables. O desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo. ▪ B4.6. Utilidade dalgúns avances, produtos e materiais para a sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Coñecer as características das fontes de enerxía e materias primas renovables e non renovables e relacionalas co desenvolvemento enerxético e sostible. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.2.1. Identifica e explica algunhas das principais características das diferentes formas de enerxía: mecánica, lumínica, sonora, eléctrica, térmica e química. 	X	CMCT CCL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Define o concepto de enerxía e recoñece as diferentes formas nas que se pode presentar a enerxía. ▪ Explica o efecto da calor na dilatación e contracción dos líquidos e os gases e o funcionamento dun termómetro. ▪ Enumera e describe diferentes formas de enerxía.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.2.2. Identifica e explica os beneficios e riscos relacionados coa utilización das enerxías renovables e non renovables: esgotamento, choiva ácida, radioactividade, expoñendo posibles actuacións para un desenvolvemento sostible. 	X	CMCT CSC CCL	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diferencia entre as enerxías renovables e non renovables e coñece de forma básica como se obtén enerxía a partir delas. ▪ Recoñece, poñendo exemplos concretos, os efectos que produce sobre o medio ambiente o uso abusivo da enerxía.

E H	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Planificación e realización de experiencias diversas para estudar as propiedades de materiais de uso común e o seu comportamento diante da luz, o son, a calor, a humidade e a electricidade. B4.8. Predición de cambios no movemento ou na forma dos corpos por efecto das forzas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Planificar e realizar sinxelas investigacións para estudar o comportamento dos corpos diante das forzas, a luz, a electricidade, o magnetismo, a calor ou o son. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB4.3.1. Planifica e realiza sinxelas experiencias e predí cambios no movemento, na forma ou no estado dos corpos por efecto das forzas ou das achegas de enerxía, comunicando o proceso seguido e o resultado obtido. 		CAA CMCT CSIEE CCL	<ul style="list-style-type: none"> Describe as conclusións da súa investigación utilizando un vocabulario adecuado e desenvolvendo a súa exposición de maneira ordenada.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB4.3.2. Observa de xeito sistemático, aprecia e explica os efectos da calor no aumento de temperatura e dilatación dalgúns materiais. 		CMCT CCL	<ul style="list-style-type: none"> Explica que é a calor e as súas propiedades e describe que é o equilibrio térmico en exemplos concretos.
E H	<ul style="list-style-type: none"> B4.9. Observación dalgúns fenómenos de natureza eléctrica e os seus efectos (luz e calor). B4.10. Atracción e repulsión de cargas eléctricas. B4.11. Separación de compoñentes dunha mestura mediante destilación, filtración, evaporación ou disolución. B4.12. Reaccións químicas: a combustión, a oxidación e a fermentación. B4.13. Normas de prevención de riscos. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Realizar experiencias sinxelas e pequenas investigacións sobre diferentes fenómenos físicos e químicos da materia. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB4.4.1 Identifica, experimenta e exemplifica argumentando algúns cambios de estado e a súa reversibilidade. 	X	CMCT	<ul style="list-style-type: none"> Explica cambios físicos e químicos en materiais e situacións diversas.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB4.4.2. Separa os compoñentes dunha mestura mediante destilación, filtración, evaporación ou disolución. 	X	CMCT	<ul style="list-style-type: none"> Selecciona e explica diversos métodos de separación de mesturas en función da súa natureza.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB4.4.3. Presenta conclusións de procesos de investigación, experiencias sinxelas ou proxectos sobre diferentes fenómenos físicos e químicos da materia, en diferentes soportes. 		CMCT CAA CSIEE CCL CD	<ul style="list-style-type: none"> Describe o proceso que tivo lugar durante o desenvolvemento dun experimento utilizando un vocabulario adecuado. Proporciona razóns coherentes para explicar os resultados dun experimento.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB4.4.4. Identifica e expón as principais características das reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación. 	X	CMCT CAA	<ul style="list-style-type: none"> Explica sinxelas reaccións químicas, identificando os compostos iniciais e produtos finais.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB4.4.5. Respecta as normas de uso, de seguridade e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo. 		CMCT CSC	<ul style="list-style-type: none"> Identifica medidas básicas para usar máquinas cotiás.

BLOQUE 5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS

E H	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Máquinas e aparellos. Tipos de máquinas na vida cotiá e a súa utilidade. B5.2. Análise de operadores e emprego na construción dun aparello. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Coñecer os principios básicos que rexen as máquinas e os aparellos. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB5.1.1. Identifica diferentes tipos de máquinas e clasifícaa s segundo o número de pezas, o xeito de accionalas e a acción que realizan. 	X	CMCT CAA	<ul style="list-style-type: none"> Distingue e clasifica as partes e as clases de máquinas simples.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB5.1.2. Observa, identifica e describe algúns dos compoñentes das máquinas. 	X	CMCT CCL	<ul style="list-style-type: none"> Diferencia entre unha máquina simple e unha máquina composta identificando os seus operadores.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB5.1.3. Observa e identifica algunha das aplicacións das máquinas e dos aparellos e a súa utilidade para facilitar as actividades humanas. 	X	CMCT CSC	<ul style="list-style-type: none"> Recoñece a utilidade que teñen as máquinas simples na vida diaria.
G H J	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Construción de estruturas sinxelas que cumpran unha función ou condición para resolver un problema a partir de pezas moduladas. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Planificar a construción de obxectos e aparellos cunha finalidade previa, empregando fontes enerxéticas, operadores e materiais apropiados, realizando o traballo individual e en equipo e proporcionando información sobre que estratexias se empregaron. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB5.2.1 Constrúe algunha estrutura sinxela que cumpra unha función ou condición para resolver un problema a partir de pezas moduladas (escaleira, ponte, tobogán etc.) 		CMCT CAA CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> Fabrica un compás e explica o seu funcionamento e utilidade. Constrúe un motor simple, enumera os seus compoñentes.
E H	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. A electricidade no desenvolvemento das máquinas. B5.5. Elementos dos circuitos eléctricos. B5.6. Efectos da electricidade. B5.7. Condutores e illantes. B5.8. A relación entre electricidade e magnetismo. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Realizar experiencias sinxelas para coñecer as leis básicas que rexen a transmisión da corrente eléctrica. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB5.3.1. Identifica os elementos dun circuito eléctrico, constrúe un e explica algúns efectos da electricidade. 		CMCT CSIEE CCL	<ul style="list-style-type: none"> Analiza debuxos e esquemas sobre as características de circuitos eléctricos, enumerando os seus elementos e predicindo o seu funcionamento.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB5.3.2. Observa e identifica as principais características dos imáns e relaciona electricidade e magnetismo. 		CMCT	<ul style="list-style-type: none"> Explica as características e propiedades do magnetismo e xustifica a polaridade entre pares de imáns.
E H	<ul style="list-style-type: none"> B5.9. A ciencia: presente e futuro da sociedade. B5.10. Beneficios e riscos das tecnoloxías e produtos. B5.11. Importantes descubrimentos e inventos. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Coñecer os principais avances da ciencia e da tecnoloxía. Identificar os beneficios e riscos. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB5.4.1. Coñece e explica algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade. 	X	CCL CMCT CSC	<ul style="list-style-type: none"> Coñece e valora as achegas da ciencia ao progreso da sociedade.
			<ul style="list-style-type: none"> CNB5.4.2. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, cine, deporte, TIC. 	X	CMCT CCL CSC CCEC	<ul style="list-style-type: none"> Recoñece o problema de adicción que pode supoñer o uso das novas tecnoloxías.

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEXTO		
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Min	Compet.	Actividades a desenvolver
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS						
E H	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Iniciación ao coñecemento científico, toma de conciencia das fases do mesmo e a súa aplicación nas Ciencias sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Obter información concreta e relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, utilizando diferentes fontes (directas e indirectas) 	<ul style="list-style-type: none"> CSB1.1.1. Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, a analiza, obtén conclusións, reflexiona respecto ao proceso seguido e o comunica oralmente e/ou por escrito. 	X	CAA CMCT CCL CD	Recompila información e interprétaa desde distintas fontes.
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Recollida de información do tema a tratar, utilizando diferentes fontes (directas e indirectas). 					Completa unha táboa e recolle a información nela correctamente.
E H I	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Utilización das tecnoloxías da información e a comunicación para buscar e seleccionar información, simular procesos e presentar conclusións. B1.4. Desenvolvemento de estratexias para organizar, assimilar e recuperar a información obtida mediante diferentes métodos e fontes. B1.5. Técnicas de traballo intelectual. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Utilizar as tecnoloxías da información e a comunicación para obter información e como instrumento para aprender, e expresar contidos sobre Ciencias sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB1.2.1. Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación (internet, blogs, redes sociais...) para elaborar traballos coa terminoloxía adecuada aos temas tratados. 	X	CD CAA CCL CMCT CSC	Utiliza as TIC como ferramenta de aprendizaxe e autoavaliación.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB1.2.2. Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación. 			Autoavalíase e coñece a relación entre o seu esforzo e os resultados obtidos.
E H B I O	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Estratexias para desenvolver a responsabilidade, a capacidade de esforzo e a constancia no estudo. Elaboración dun glosario colectivo. B1.7. Uso e utilización correcto de diversos materiais cos que se traballa. B1.8. Utilización e lectura de diferentes linguaxes textuais e gráficos. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Desenvolver a responsabilidade, a capacidade de esforzo e a constancia no estudo. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB1.3.1. Emprega con rigor e precisión o vocabulario adquirido para elaborar traballos coa terminoloxía axeitada aos temas tratados. 	X	CCL CAA CMCT CSC	Realiza as actividades cunha terminoloxía apropiada e define os termos con rigor.
			<ul style="list-style-type: none"> CCB1.3.2. Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos. 			Realiza as tarefas de maneira ordenada, clara e limpa.
H B I	<ul style="list-style-type: none"> B1.9. Fomento de Técnicas de animación á lectura de textos de divulgación das Ciencias sociais Xde carácter social, 	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Realizar traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñan a busca, selección e 	<ul style="list-style-type: none"> CSB1.4.1. Realiza traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñan a busca, 		CAA CD CSIEE	Participa de forma activa e creativa no proceso de realización de traballos individuais e de grupo.

	xeográfico e histórico). A prensa escrita e dixital como fonte de información.	organización de textos de carácter social, xeográfico ou histórico, amosando habilidade para traballar tanto individualmente como de maneira colaborativa dentro dun equipo.	selección e organización de textos de carácter xeográfico, social e histórico.		CSC CCL CMCT	
H B	<ul style="list-style-type: none"> B1.10.Utilización de técnicas para potenciar a cohesión do grupo e o traballo cooperativo. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.5.Valorar o traballo en grupo, amosando actitudes de cooperación e participación responsable, aceptando as diferenzas con respecto e tolerancia cara ás ideas e achegas alleas nos diálogos e debates. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB1.5.1.Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, e amosa habilidades para a resolución pacífica de conflitos. 		CSC CAA CSIEE	Dialoga e expresa as súas opinións con orde, respecto e gardando a quenda de palabra.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB1.5.2.Participa en actividades de grupo adoptando un comportamento responsable, construtivo e solidario e respecta os principios básicos do funcionamento democrático. 		CSC CAA	Colabora de forma activa nos traballos de grupo.
A H I	<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Estratexias para a resolución de conflitos, utilización das normas de convivencia e valoración da convivencia pacífica e tolerante. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6.Respecta a variedade dos diferentes grupos humanos e valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre todos eles sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB1.6.1.Valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre os diferentes grupos humanos sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos. 	X	CSC CAA	<ul style="list-style-type: none"> Valora e acepta o principio de igualdade e a necesidade dunha convivencia pacífica, tolerante e democrática entre todos os grupos humanos, e crea estratexias para resolver conflitos.
A C	<ul style="list-style-type: none"> B1.12.Participación activa e construtiva na vida social. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.7.Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida social creando estratexias para resolver conflitos e empregando códigos de conduta xeralmente aceptados. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB1.7.1.Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida da aula e do centro e crea e utiliza estratexias para resolver conflitos entre seus compañeiros 		CSC CAA	<ul style="list-style-type: none"> Participa en actividades grupais e adopta comportamentos construtivos e solidarios.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB1.7.2.Identifica e utiliza os códigos de conduta e os usos xeralmente aceptados nas distintas sociedades e contornos (escola, familia, barrio etc.) 		CSC CAA	<ul style="list-style-type: none"> Realiza actividades sobre o respecto á diversidade.
A H	<ul style="list-style-type: none"> B1.13.A cooperación e o diálogo como valores democráticos fundamentais. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.8.Valorar a cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos, fomentando os valores democráticos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB1.8.1.Valora a cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos e fomenta os valores democráticos. 	X	CSC CAA	<ul style="list-style-type: none"> Colabora de forma activa na realización de traballos grupales.
B D	<ul style="list-style-type: none"> B1.14.Iniciativa emprendedora. Actividades de experimentación. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.9.Desenvolver a creatividade e o espírito emprendedor aumentando as 	<ul style="list-style-type: none"> CSB1.9.1.Amosa actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido 		CSIEE CSC	<ul style="list-style-type: none"> Optimiza recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.

		capacidades para aproveitar a información, as ideas e presentar conclusións innovadoras.	crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese, creatividade na aprendizaxe e espírito emprendedor que o fan activo ante as circunstancias que lle rodean.		CAA	<ul style="list-style-type: none"> Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB1.9.2. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións. 	X	CAA CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> É constante no traballo superando as dificultades.
A B C	<ul style="list-style-type: none"> B1.15. Planificación e xestión de proxectos co fin de acadar obxectivos. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.10. Desenvolver actitudes en cooperación e de traballo en equipo, así como o hábito de asumir novos roles nunha sociedade en continuo cambio. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB1.10.1. Desenvolve actitudes de cooperación e de traballo en equipo, valora as ideas alleas e reacciona con intuición, apertura e flexibilidade ante elas. 	X	CSC CAA CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> Prioriza a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB1.10.2. Planifica traballos en grupo, coordina equipos, toma decisións e acepta responsabilidades. 		CSC CAA CSIEE	<ul style="list-style-type: none"> Xestiona o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA						
H G E I	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Cartografía. Planos, mapas e planisferios. B2.2. Tipos de mapas: físicos, políticos e temáticos. B2.3. Escalas e signos convencionais dun mapa. B2.4. Técnicas de orientación no espazo. Elaboración dun itinerario de viaxe coa axuda de ferramentas dixitais. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Describir correctamente planos e mapas, incluíndo os planisferios, interpretando a súa escala e signos convencionais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB2.1.1. Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, incluíndo os planisferios, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel. 	X	CMCT CAA	<p>Diferencia as características dun globo terráqueo e dun planisferio.</p> <p>Recoñece e interpreta os principais elementos das lendas dos mapas.</p>
E G H	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. O clima. Elementos e factores climáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Identificar os elementos que inflúen no clima, explicando como actúan nel e adquirindo unha idea básica de clima e dos factores que o determinan. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB2.2.1. Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que o determinan 	X	CMCT CCL	<p>Describe os trazos dos climas de España e localiza no mapa as zonas climáticas.</p>
E H O	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. A paisaxe: elementos que o forman, tipos de paisaxes. B2.7. Características dos principais paisaxes de España e de Europa 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Explicar que é unha paisaxe, identificar os principais elementos que o compoñen e as características dos principais paisaxes de España e de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB2.3.1. Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características dos principais paisaxes de España e de Europa valorando a súa diversidade. 		CMCT CCL CSC	<p>Enumera os factores que inflúen sobre a paisaxe e os tipos de paisaxe que hai en España, coñece as súas características e valora a súa diversidade.</p>

E H	<ul style="list-style-type: none"> B2.8.A diversidade xeográfica das paisaxes de Europa: relevo, climas e hidrografía. B2.9. Utilización e consulta en sistemas de información xeográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Identificar as principais unidades de relevo de Europa, os seus climas e a súa rede hidrográfica, localizándoos nun mapa. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB2.4.1. Localiza nun mapa o relevo de Europa, as súas vertentes hidrográficas e o seu clima. 	X	CMCT	Define e enumera as principais unidades de relevo de Europa.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB2.4.2. Recoñece as principais características do relevo, os ríos e o clima de Europa. 	X	CMCT CAA	Coñece e localiza nos mapas as unidades de relevo de Europa. Describe as características dos ríos de Europa.
A B H	<ul style="list-style-type: none"> B2.10.A intervención humana no medio. Consumo responsable. Os problemas da contaminación. B2.11.O desenvolvemento sostible. B2.12. Elaboración dun plan de reciclaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Explicar a influencia do comportamento humano no medio natural, identificando o uso sostible dos recursos naturais propoñendo unha serie de medidas necesarias para o desenvolvemento sostible da humanidade, especificando os seus efectos positivos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB2.5.1. Explica o uso sostible dos recursos naturais propoñendo e adoitando unha serie de medidas e actuacións que conducen á mellora das condicións ambientais do noso planeta. 		CSC CMCT CAA CCL	Comprende as consecuencias das actividades humanas sobre o medio ambiente.
A B H	<ul style="list-style-type: none"> B2.13.O cambio climático: causas e consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Explicar as consecuencias que teñen as nosas accións sobre o clima e o cambio climático. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB2.6.1 Explicar as causas e consecuencias do cambio climático e as actuacións responsables para frealo. 		CSC CMCT CAA CCL	Comprende o cambio climático e coñece o desenvolvemento sustentable.
BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE						
A D H	<ul style="list-style-type: none"> B3.1.A Unión Europea. B3.2.A organización económica, social, política e territorial da Unión Europea. – Aproximación a algunhas características significativas dos países europeos a través dun proxecto cooperativo. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Identificar a estrutura e os fins da Unión Europea, explicando algunhas vantaxes derivadas do feito de formar parte da Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3.1.1. Explica que é a Unión Europea e cales son os seus obxectivos políticos e económicos e localiza nun mapa os países membros e as súas capitais. 	X	CSC CAA	Entende o concepto de UE. Sitúa no mapa aos países membros da UE. Define correctamente Unión Europea e coñece as diferenzas que existen co concepto Europa como continente.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB3.1.2. Identifica as principais institucións e os seus órganos de goberno na Unión Europea, recoñecendo os seus símbolos e explicando en que consiste o mercado único e a zona euro. 	X	CSC CCEC CCL	Realiza actividades sobre as funcións da UE. Enumera e coñece a composición e función das principais institucións da Unión Europea.
D G H I	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Demografía e poboación. Variables demográficas. B3.4. Conceptos demográficos: poboación absoluta, densidade de poboación distribución espacial, crecemento natural e crecemento real da poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Comprender e interpreta os principais conceptos demográficos e calculalos a partir dos datos de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3.2.1. Define poboación dun territorio e identifica os principais factores que inciden nesta e defíneos correctamente. 		CSC CCL	Comprende os principais conceptos demográficos.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB3.2.2. Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos 	X	CMCT CSC	Interpreta unha pirámide de poboación.

	<ul style="list-style-type: none"> B3.5.Representación gráfica de datos demográficos: as pirámides de poboación. 		usados no estudo da poboación.		CAA	
D G O H	<ul style="list-style-type: none"> B3.6 Poboación de Europa: distribución e evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3.Distinguir as principais características española e europea, explicando a súa evolución e a súa distribución demográfica e representándoa graficamente. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3.3.1.Describe as principais características da poboación española e europea. 	X	CSC CCL	Explica as características da poboación europea.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB3.3.2.Explica o proceso da evolución da poboación en España e Europa e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade. 		CSC CCL CAA	Comprende en que consiste o proceso de envellecemento da poboación europea.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB3.3.3.Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española e europea. 	X	CSC CCL	Relaciona a poboación e os seus recursos.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB3.3.4.Describe a densidade de poboación de España comparándoa mediante gráficos coa media da Unión Europea. 		CSC CMCT	Coñece o concepto de densidade de poboación e sabe interpretalo.
A D O H	<ul style="list-style-type: none"> B3.7.Os movementos migratorios: éxodo rural, a emigración a Europa, a chegada de emigrantes ao noso país, problemas actuais da poboación. Estudo dos movementos migratorios da familia. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4.Describir os movementos migratorios da poboación galega e de España explicando o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país e identificar os problemas actuais da poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3.4.1.Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país. 	X	CSC CCEC CCL	<ul style="list-style-type: none"> Explica as características da poboación europea.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB3.4.2.Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación: superpoboación, envellecemento, inmigración etc. 		CSC CCEC	Comprende en que consiste o proceso de envellecemento da poboación europea.
H O	<ul style="list-style-type: none"> B3.8.As actividades económicas e os sectores produtivos de España e Europa. B3.9.A produción de bens e servizos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5.Identificar as actividades que pertencen a cada un dos sectores económicos, describir as características destes recoñecendo as principais actividades económicas de España e Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3.5.1.Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen. 	X	CSC CMTc	Describe en que consiste cada sector económico. Nomea as principais actividades de cada sector.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB3.5.2.Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e Europa e as súas localizacións nos territorios correspondentes 	X	CSC CCL	Coñece os trazos da estrutura económica española e europea.
B H	<ul style="list-style-type: none"> B3.10.O consumo e a publicidade. Debates sobre a influencia da publicidade 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6.Describir o funcionamento da publicidade e as súas técnicas 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3 6.1.Valora con espírito crítico a función da publicidade e 	X	CSIEE CAA	Entende o papel social da publicidade. Extrae información de imaxes publicitarias.

	nas nosas prácticas diarias.	distinguindo publicidade educativa e publicidade consumista.	recoñece e explica as técnicas publicitarias máis habituais, analizando exemplos concretos.		CSC	
G H B	<ul style="list-style-type: none"> B3.11.Educación financeira. O diñeiro. O aforro. Elaboración dun presuposto persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7.Tomar conciencia do valor do diñeiro e dos seus usos mediante un consumo responsable e o sentido do aforro. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3 7.1.Diferencia entre distintos tipos de gasto e adapta o seu presuposto a cada un deles 		CSIEE CAA CMCT CSC	Elabora presupostos de forma responsable.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB3 7.2.Planifica os seus aforros para gastos futuros elaborando un pequeno presuposto persoal. 		CSIEE CAA CMCT CSC	Sabe distinguir entre gastos indispensables e superfluos.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB3.7.3.Investiga sobre diferentes estratexias de compra, comparando prezos e recompilando información. 	X	CSIEE CAA CMCT CSC	Comprende a necesidade de comparar prezos e de informarse para consumir de forma responsable.
B H	<ul style="list-style-type: none"> B3.12.Empregabilidade e espírito emprendedor. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8.Comprender os beneficios que ofrece o espírito emprendedor. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3 8.1.Desenvolve a creatividade e valora a capacidade emprendedora dos membros dunha sociedade. 		CSIEE CAA CSC	Realiza exercicios para comprender os pasos básicos para crear unha empresa.
H	<ul style="list-style-type: none"> B3.13.A empresa. Actividade e funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.9.Explica as características esenciais dunha empresa, especificando as diferentes actividades e formas de organización que poden desenvolver distinguindo entre os diferentes tipos de empresas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3.9.1.Identifica diferentes tipos de empresa segundo o seu tamaño e o sector económico ao que pertencen ás actividades que desenvolven. 	X	CSC CMCT	Coñece as características dos sectores económicos españois.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB3.9.2.Describe diversas formas de organización empresarial. 		CCL CSC	<ul style="list-style-type: none"> Recoñece os tipos de empresa.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB3.9.3.Define termos sinxelos relacionados co mundo da empresa e a economía, ilustrando as definicións con exemplos. 		CCL CSC	<ul style="list-style-type: none"> Define termos económicos.
BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO						
G H I O B	<ul style="list-style-type: none"> B4.1.As idades da historia: duración e datación dos feitos históricos significativos que as acoutan. B4.2.As fontes históricas e a súa clasificación. Realización dun traballo expositivo seleccionando e clasificando distintas fontes (artísticas, literarias, 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1.Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB4.1.1.Define o concepto de prehistoria, identifica a idea de idade da historia e data as idades da historia, asociadas aos feitos que marcan os inicios e finais nomeando algunhas fontes da historia representativas de cada 	X	CSC CAA CCEC CCL CMCT	<ul style="list-style-type: none"> Realiza as actividades cunha terminoloxía apropiada e define os termos con rigor.

	gráficas, estadísticas, cartográficas, orais, etc.)		unha delas.			
G H I	<ul style="list-style-type: none"> B4.3.O tempo histórico e a súa medida. B4.4.Técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado: os mapas históricos e as liñas do tempo. Realización dunha liña do tempo que recolla os acontecementos históricos máis relevantes que marcan as idades da historia. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2.Utiliza as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade para ordenar temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB4.2.1.Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos. 		CSC CMCT CAA CCEC	Abalar: localiza no tempo e no espazo feitos ocorridos no pasado. Mapas históricos e liñas do tempo.
B D O H	<ul style="list-style-type: none"> B4.5.As transformacións económicas, políticas, sociais e culturais do século XIX. B4.6.España na Idade Contemporánea I: o século XIX. B4.7.As transformacións económicas, políticas, sociais e culturais do século XX. B4.8.España na Idade Contemporánea II: o século XX. Mulleres e homes relevantes na historia de España e Galicia. B4.9.España na Unión Europea. B4.10.O Mundo Actual. Realización de arquivos sobre temas de actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Identificar, localizar no tempo e no espazo e comprender os procesos e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais, máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB4.3.1.Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes das distintas idades da historia en España. 	X	CMCT CSC CCEC	<ul style="list-style-type: none"> Fai unha liña do tempo e sitúa as etapas históricas máis importantes da idade Media e Moderna en España.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.3.2. Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia de España describindo as principais características de cada unha delas. 	X	CMCT CSC CCEC	<ul style="list-style-type: none"> Cita as principais características dos feitos fundamentais da historia contemporánea e recente de España.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.3.3. Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas. 		CSC CCEC CAA	<ul style="list-style-type: none"> Cita os aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España nas distintas épocas históricas.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.3.4. Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais das distintas etapas da historia de España citando os seus representantes máis significativos. 		CCEC CMCT CSC	<ul style="list-style-type: none"> Traballo en grupo: "Principais movementos artísticos e culturais da Idade Contemporánea e recente en España en orde cronolóxica".
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.3.5. Explica os principais acontecementos que se produciron durante o s. XIX e XX e que determinan a nosa historia contemporánea. 	X	CSC CCEC CAA	<ul style="list-style-type: none"> Define e sitúa correctamente os principais feitos da España do século XIX e XX nun eixe cronolóxico.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.3.6. Describe as características da sociedade española actual, e valora o seu carácter democrático e plural, así 	X	CSC CCEC CAA	<ul style="list-style-type: none"> Coñece trazos do primeiro terzo do século xx. Recoñece os trazos básicos do período político actual.

			como a pertenza á Unión Europea.			
D O H	<ul style="list-style-type: none"> B4.11. Noso patrimonio histórico e cultural. B4.12. Patrimonio da Humanidade. Elaboración dunha guía sobre os sitios e lugares Patrimonio da Humanidade. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB4.4.1. Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora. 		CSC CCEC CAA	<ul style="list-style-type: none"> Fai un estudio do Patrimonio natural histórico, cultural e artístico e comprende a importancia da súa conservación e mellora.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.4.2. Respecta os restos históricos e os valora como un patrimonio que debemos legar e recoñece o valor que o patrimonio arqueolóxico monumental nos achega para o coñecemento do pasado. 	X	CSC CCEC CAA	<ul style="list-style-type: none"> Visita guiada a zona arqueolóxica para estudar e valorar o noso pasado histórico.
D O H	<ul style="list-style-type: none"> B4.13. Museos, sitios e monumentos históricos como espazos de aprendizaxe e gozo. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB4.5.1. Respecta e asume o comportamento que debe cumprirse cando visita un museo ou un edificio antigo. 		CSC CCEC CAA	<ul style="list-style-type: none"> Visita guiada a un museo para estudar e valorar o noso legado cultural.
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.5.2. Aprecia a herdanza cultural a escala local, nacional e europea como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar. 		CSC CCEC CAA	<ul style="list-style-type: none"> Abalar: busca información da herdanza cultural, a escala local e nacional e fai un traballo sobre iso.

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEXTO		
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Min	Compet.	Actividades a desenvolver
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR						
A C E	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Estratexias e normas para o intercambio comunicativo: participación; exposición clara; organización do discurso; escoita; respecto á quenda de palabra; papel de persoa moderadora; entoación adecuada; respecto polos sentimentos, experiencias, ideas, opinións e coñecementos dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, organizar o discurso, escoitar e incorporar as intervencións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.1.1. Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos segundo o grao de formalidade e a finalidade (académica, social e lúdica). 	X	CCL CAA CSC	Ler textos coa entoación, velocidade e ritmo axeitados. Así mesmo respecto polos sentimentos, ideas, e opinións dos demais.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.1.2. Transmite as ideas con claridade, coherencia e corrección. 	X	CCL CAA	Transmitir ideas cunha exposición clara, correcta e coherente
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.1.3. Escoita atentamente as intervencións dos compañeiros e segue as estratexias e normas para o intercambio comunicativo mostrando respecto e consideración polas ideas, sentimentos e emocións dos e das demais. 	X	CCL CAA CSC	Audición no CD audio das lecturas e das intervencións dos compañeiros/as amosando respecto polas ideas e sentimentos dos demais.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.1.4. Aplica as normas sociocomunicativas: escoita atenta, espera de quendas participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora, papel de persoa moderadora e certas normas de cortesía. 	X	CCL CAA CSC	Participación respectuosa dos alumnos/as e da persoa moderadora. Utilización das normas de cortesía.
E	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Integrar e recoñecer a información verbal e non verbal dos discursos orais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.2.1. Emprega conscientemente recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais 		CCL	Utilización de xestos, distintos tons de voz, ritmo, entoación, volume, etc.
A B E	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Participación en situacións de comunicación, espontáneas e dirixidas, utilizando un discurso ordenado e coherente. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Expresarse de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situacións con vocabulario preciso e estrutura 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.3.1. Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	X	CCL	Expresarse correctamente na pronunciación e na dicción.

		coherente.	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.3.2. Expressa as súas propias ideas comprensiblemente, substituíndo elementos básicos do modelo dado. 	X	CCL	Expresar ideas propias, substituíndo elementos do modelo dado.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.3.3. Participa activamente en diversas situacións de comunicación: <ul style="list-style-type: none"> Debates e diálogos. Exposicións orais con e sen axuda das tecnoloxías da información e comunicación. 		CCL CD CAA CSC CSIEE	Participar nos debates, diálogos... respectando as normas de cortesía. Utilizar o CD Audio e do Abalar para exposicións orais.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.3.4. Participa activamente e de forma construtiva nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida. 		CCL CAA CSC CSIEE	Traballos en grupo sobre diversas tarefas.
E	<ul style="list-style-type: none"> B.1.4. Valoración crítica de mensaxes verbais e non verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Analizar e valorar con sentido crítico as mensaxes orais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.4.1. Aмосa unha actitude de escoita atenta. 	X	CCL	Valorar o silencio como actitude moi positiva fronte á escoita dos textos.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.4.2. Comprende a información xeral en textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social. 	X	CCL CAA	Comprender os diferentes textos orais de uso habitual, tanto no ámbito escolar como social.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.4.3. Interpreta o sentido dos elementos básicos do texto necesarios para a comprensión global (léxico, locucións). 		CCL CAA	Utilizar o dicionario para a comprensión do léxico.
E	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Valoración dos contidos transmitidos polo texto. Dedución das palabras polo contexto. Ampliación do vocabulario. Creación de redes semánticas sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Facer hipóteses sobre o significado de palabras a partir do seu contexto de uso 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.5.1. Utiliza o vocabulario axeitado á súa idade nas expresións axeitadas para as diferentes funcións da linguaxe. 	X	CCL	Utilizar expresións correctas para a linguaxe, co uso do dicionario para a súa mellora.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.5.3. Diferenza polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas (palabras homófonas, homónimas, parónimas, polisémicas). 	X	CCL	Realizar actividades variadas de palabras homófonas, homónimas, parónimas e polisémicas. Diferencialas.
E	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Comprensión de textos orais segundo a súa tipoloxía. Ideas principais e secundarias. Ampliación do vocabulario. Redes semánticas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Comprender o sentido global dos textos orais, recoñecendo as ideas principais e secundarias e identificar ideas ou valores non explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.6.1. Identifica o tema do texto. 	X	CCL	Buscar o tema principal dun texto.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.6.2. Identifica as ideas principais dun texto. 	X	CCL CAA	Buscar as ideas principais do texto.

			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.6.3. Resume un texto distinguindo ideas principais e secundarias. 	X	CCL CCA	Resumir textos.
B E	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Audición e reprodución de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese. B1.8. Dramatizacións de textos literarios adaptados á idade e de producións propias. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Memorizar e reproducir textos axeitados aos seus gustos e intereses, utilizando con corrección e creatividade as distintas estratexias de comunicación oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.7.1. Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios axeitados aos seus gustos e intereses, utilizando con corrección e creatividade as distintas estratexias de comunicación oral. 		CCL CAA CCEC	Memorizar e reproducir textos variados atendendo aos seus intereses. Dramatización deses textos.
A E	<ul style="list-style-type: none"> B1.9. Identificación da finalidade comunicativa de textos de diferentes tipoloxías: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos) Ideas principais e secundarias. Ampliación do vocabulario. Redes semánticas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.8. Comprender textos orais segundo a súa tipoloxía: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos). 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.8.1. Sigue instrucións dadas para levar a cabo actividades diversas. 	X	CCL CAA	Seguir instrucións para levar a cabo as diversas actividades.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.8.2. Responde de forma correcta a preguntas correspondentes á comprensión literal, interpretativa e crítica do texto, e infire o sentido de elementos non explícitos nos textos orais. 	X	CCL CAA	Contestar correctamente ás preguntas do texto, sendo críticos coas respostas.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.8.3. Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situacións de aprendizaxe individual ou colectiva. 		CCL CD CAA CSC CSIEE	Utilizar o Abalar para obter informacións variadas.
B E	<ul style="list-style-type: none"> B1.10. Expresión e produción de textos orais segundo a súa tipoloxía: narrativos, descritivos argumentativos, expositivos, instrutivos, informativos e persuasivos. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.9. Producir textos orais breves e sinxelos dos xéneros máis habituais imitando modelos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.9.1. Reproduce comprensiblemente textos orais breves e sinxelos imitando modelos e axustándose á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos). 		CCL	Reproducir diferentes textos orais, breves e sinxelos, de diferentes xéneros, imitando modelos.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.9.2. Recordar algunhas ideas básicas despois de escoitar un texto e exprésalas oralmente en resposta a preguntas directas. 	X	CCL CCA	Audición do CD e recordo das ideas principais con expresión oral correcta.

			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.9.3. Organiza e planifica o discurso axeitándose á situación de comunicación e aos diferentes modos discursivos (narrar, describir, informarse e dialogar) empregando os recursos lingüísticos pertinentes. 		CCL CAA CSIEE	Utilizar os recursos lingüísticos axeitados ás diferentes situacións de comunicación.
A B E	<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos, preguntar. Participación en enquisas e entrevistas. Comentario oral e xuízo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.10. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar activamente, recoller datos, preguntar e repreguntar, participar nas enquisas e entrevistas e expresar oralmente con claridade o propio xuízo persoal, de acordo coa súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.10.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, participación en enquisas e entrevistas, emisión de xuízo persoal. 	X	CCL CAA CSC CSIEE	Empregar correctamente a linguaxe oral para comunicarnos e aprender.
B D E	<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos, preguntar. Participación en enquisas e entrevistas. Comentario oral e xuízo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de doutras persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.11.1. Resume entrevistas, noticias e debates infantís... procedentes da radio, televisión e da internet. 	X	CCL CD CAA CSC	Resumir diversas noticias procedentes da tv, internet... cun comentario crítico oral.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.11.2. Transforma en noticias feitos cotiáns próximos á súa realidade, axustándose á estrutura e linguaxe propios do xénero e imitando modelos. 	X	CCL CSC	Transformar en noticias feitos diarios cercanos á realidade dos nenos/as.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.11.3. Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas do seu interese, seguindo modelos. 		CCL CAA CSIEE	Realizar unha entrevista ou reportaxe.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.11.4. Prepara, seguindo modelos, reportaxes sobre temas de seu interese. 		CCL CAA CSIEE	Preparar as entrevistas anteriores seguindo un modelo dado.
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER						
E	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Consolidación do sistema de lecto-escritura. B2.2. Lectura en voz alta de distintos tipos de texto- 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Ler en voz alta diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.1.1. Le en voz alta, con precisión, diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada. 	X	CCL	Ler en voz alta diferentes textos coa fluidez, velocidade e acentuación axeitada.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.1.2. Descodifica con precisión e rapidez todo tipo de 	X	CCL	Utilización do dicionario para a comprensión de palabras.

			palabras.			
E	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Comprensión de textos, en voz alta e en silencio, segundo o seu tipoloxía. B2.4. Audición de diferentes tipos de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Comprender distintos tipos de textos adaptados á idade e utilizando a lectura como medio para ampliar o vocabulario e fixar a ortografía correcta. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.2.1. Entende a mensaxe de xeito global e identifica as ideas principais e as secundarias dos textos de diferente tipoloxía, do ámbito escolar e social, a partir da lectura dun texto en voz alta. 	X	CCL CAA	Saber desglosar a idea principal da secundarias nos textos.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.2.2. Comprende, con certo grado de detalle, diferentes tipos de textos atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos). 		CCL CAA	Comprender os diferentes tipos de textos atendendo á forma da mensaxe e á súa intención comunicativa.
E	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Lectura, en silencio, e comprensión de distintos tipos de texto. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Ler en silencio diferentes textos valorando o progreso na velocidade e a comprensión. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.3.1. Le en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade. 	X	CCL	Ler en silencio textos variados.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.3.2. Realiza lecturas en silencio resumindo con brevidade os textos lidos. 	X	CCL	Ler e resumir os textos lidos.
E	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Subliñado, esquematización e resumo da información relevante dun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Resumir un texto lido reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais e secundarias nos distintos tipos de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.4.1. Capta o propósito de diferentes tipoloxía textuais. Identifica as partes da súa estrutura organizativa, analiza a súa progresión temática. 	X	CCL CAA	Ler diferentes tipos de textos, subliñado e esquematización.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.4.2. Elabora resumos de textos lidos e identifica os elementos característicos dos diferentes tipos de texto. 	X	CCL CAA	Elaborar resumos de textos lidos, identificando as características dos diferentes tipos de texto.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.4.3. Recoñece algúns mecanismos de cohesión en diferentes tipos de texto. 		CCL	Recoñecer os mecanismos de cohesión nos diferentes tipos de texto.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.4.4. Elabora esquemas a partir de textos expositivos. 		CCL	Elaborar esquemas a partir dun texto.
E	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Comprensión de textos segundo a súa tipoloxía. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Utilizar estratexias para a comprensión de textos de diversa 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.5.1. Interpreta o valor do título e as ilustracións. 	X	CCL CAA	Interpretar as ilustracións do texto.

		índole.	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.5.2. Marca as palabras clave dun texto que axudan á comprensión global. 	X	CCL CAA	Subliñar palabras importantes dun texto.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.5.3. Activa coñecementos previos axudándose deles para comprender un texto. 	X	CCL CAA	Búsqueda de información na comprensión dun texto, utilizando o Abalar.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.5.4. Realiza inferencias e formula hipóteses. 		CCL CAA	Realizar hipóteses de textos variados.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.5.5. Comprende a información contida nos gráficos, establecendo relacións coa información que aparece no texto relacionada con estes. 	X	CCL CMCT CAA	Comprender gráficos dos textos.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.5.6. Interpreta esquemas de chave, números, mapas conceptuais sinxelos. 	X	CCL CAA	Interpretar mapas, esquemas...de diferentes textos.
E	<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Gusto pola lectura. Hábito lector. Lectura de diferentes textos como fonte de información, de deleite e de diversión. B2.9. Selección de libros segundo o gusto persoal. B2.10. Lectura dos libros establecidos no Plan lector. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Ler por propia iniciativa diferentes tipos de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.6.1. Ten programado un tempo semanal para ler diferentes textos. 		CCL CAA CSIEE	Plan lector.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.6.2. Le voluntariamente textos propostos polo mestre ou mestra. 		CCL CAA CSIEE	Plan lector.
B E I	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Uso da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma como fonte de aprendizaxe 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Utilizar textos científicos en diferentes soportes para seleccionar e recoller información, ampliar coñecementos e aplicarlos en traballos persoais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.7.1. Consulta diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter datos e información para realizar traballos individuais ou en grupo. 	X	CCL CD CAA	Soporte informático. Obter información no Abalar, sobre bibliografía, datos, informacións para a realización de traballos persoais ou en grupo.
A B E	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Identificación e valoración crítica das mensaxes e valores transmitidos polo texto. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Concentrarse en entender e interpretar o significado dos textos lidos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.8.1. Deduce o significado de palabras e expresións con axuda do contexto. 	X	CCL CAA	Deducir o significado de palabras e expresións polo contexto.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.8.2. Comprende textos xornalísticos e publicitarios. Identifica a súa intención comunicativa. Diferenza entre información, opinión e publicidade. 	X	CCL CAA CSC	Utilizar o xornal na aula para identificar intencións comunicativas, opinións e publicidade.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.8.3. Infire, interpreta e 		CCL	Formular hipóteses sobre contidos dos

			formula hipótese sobre o contido. Sabe relacionar os elementos lingüísticos cos non lingüísticos nos diferentes tipos de textos.		CAA CSC	textos e relacionar os elementos nos diferentes tipos de texto.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.8.4. Establece relación entre as ilustracións e os contidos do texto, presenta hipóteses, realiza predicións, e identifica na lectura o tipo de texto e a intención. 		CCL CMCT CAA	Establecer relacións entre contidos, ilustracións, hipótese. Identificar o tipo de texto e a súa intención.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.8.5. Interpreta a linguaxe figurada, metáforas, personificacións, hipérboles e xogos de palabras en textos publicitarios. 		CCL CCEC	Interpretar recursos literarios para a comprensión dos textos.
A E I	<ul style="list-style-type: none"> B2.13. Uso guiado das Tecnoloxías da Información e a Comunicación para a localización, selección, interpretación e organización da información. B2.12. Identificación e valoración crítica das mensaxes e valores transmitidos polo texto. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.9. Utilizar as Tecnoloxías da Información e a Comunicación de modo eficiente e responsable para a procura e tratamento da información. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.9.1. Utiliza os medios informáticos para obter información. 	X	CCL CD CAA	Abalar para obter informacións variadas.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.9.2. Interpreta a información e fai un resumo da mesma. 	X	CCL CAA	Interpretar as informacións buscadas. Resumilas.
E	<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Gusto pola lectura. Hábito lector. Lectura de diferentes textos como fonte de información, de deleite e de diversión. B2.11. Uso da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma como fonte de aprendizaxe. B2.14. Lectura dos libros establecidos no Plan lector. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Desenvolver o Plan lector que dea resposta a unha planificación sistemática de mellora da eficacia lectora e fomenta o gusto pola lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.10.1. Utiliza a biblioteca para localizar un libro determinado con seguridade e autonomía, aplicando as normas de funcionamento da mesma. 	X	CCL CAA CSIEE	Utilizar a biblioteca correctamente.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.10.2. Expón os argumentos de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, editorial, xénero ou ilustracións. 	X	CCL CAA CCEC	Realizar fichas bibliográficas.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.10.3. Selecciona lecturas con criterio persoal e expresa o gusto pola lectura de diversos xéneros literarios como fonte de lecer manifestando a súa opinión sobre os textos lidos. 		CCL CAA CSIEE CCEC	Seleccionar lecturas con criterio persoal.

BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR

E	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Producción de textos para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos). ▪ B3.2. Cohesión do texto: enlaces, substitucións léxicas, mantemento do tempo verbal e puntuación. ▪ B3.3. Aplicación das normas ortográficas e signos de puntuación (punto e coma, guión, dous puntos, raia, signos de entoación, parénteses, etc). Acentuación. ▪ B3.4. Orde e presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Producir textos con diferentes intencións comunicativas con coherencia, respectando a súa estrutura e aplicando as regras ortográficas coidando a caligrafía, orde e presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos propios do ámbito da vida cotiá, do ámbito escolar e social: diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, textos literarios, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas, solicitudes, 	X	CCL CD CAA	Escribir en diferentes soportes textos variados da vida diaria do colexio e da vida social.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesivas e respectando as normas gramaticais e ortográficas. 	X	CCL CAA	Escribir con claridade, organización de ideas, respectando as normas gramaticais e ortográficas.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.3. Escribe diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero, seguindo modelos, encamiñados a desenvolver a súa capacidade creativa na escritura. 		CCL CCA CSIEE	Escribir diferentes tipos de texto utilizando a creatividade.
E	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Normas e estratexias para a produción de textos: planificación Xfunción, destinatario, estrutura...). ▪ B3.6. Revisión e mellora do texto. ▪ B3.7. Realización de ditados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección, revisándoos para melloralos e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.2.1. Resume o contido de textos propios do ámbito da vida persoal e do ámbito escolar, recollendo as ideas principais, evitando parafrasear o texto e utilizando unha expresión persoal. 		CCL CAA CCEC	Resumir textos propios recollendo as ideas principais.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.2.2. Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel. 	X	CCL CAA	Aplicar os signos de puntuación , regras de acentuación e ortografía,
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.2.3. Reproduce textos ditados con corrección. 	X	CCL	Ditados variados.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.2.4. Emprega estratexias de 		CCL	Empregar estratexias e normas para a

			procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.		CD CAA CSIEE	producción de textos. Tomar notas, guións, esquemas, borradores...
E	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Aplicación das normas ortográficas e signos de puntuación (punto e coma, guión, dous puntos, raia, signos de entoación e parénteses).Acentuación. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Utilizar o dicionario como recurso para resolver dúbidas sobre a lingua, o uso ou a ortografía das palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.3.1. Utiliza habitualmente o dicionario, en papel e en liña, no proceso de escritura. 	X	CCL CAA	Usar o dicionario de forma habitual.
A E	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómicos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Elaborar proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas da área. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.4.1. Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais e revistas). 		CCL CAA	Elaborar gráficas variadas a partir de datos previos.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB3.4.2. Presenta un informe de forma ordenada e clara, utilizando soporte papel e informático, sobre problemas ou situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións. 		CCL CD CAA CSIEE	Presentar informes utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa sobre situacións sinxelas, recollendo información de moitas fontes variadas.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB3.4.3. Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico. 		CCL CD CAA CSIEE CCEC	Elaborar informes seguindo un guión establecido.
E	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Cohesión do texto: enlaces, substitucións léxicas, mantemento do tempo verbal, puntuación. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Buscar unha mellora progresiva no uso da lingua, explorando canles que desenvolvan a sensibilidade, a creatividade e a estética. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.5.1. Pon interese e esforzase por escribir correctamente de forma persoal. 	X	CCL CAA	Esforzarse por escribir correctamente na busca dunha mellora no uso da lingua.
A E	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómicos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Favorecer a través da linguaxe a formación dun pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.6.1. Expresa, por escrito, opinións, reflexións e valoracións argumentadas e usa, de xeito habitual, unha linguaxe non sexista. 	X	CCL CAA	Expresar por escrito opinións, reflexións... cunha linguaxe non sexista.
E	<ul style="list-style-type: none"> B3.9. Producción de textos segundo o Plan de escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Levar a cabo o plan de escritura que de resposta a unha planificación sistemática de mellora da eficacia escritora e fomenta a creatividade. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.7.1. Planifica e redacta textos seguindo uns pasos: planificación, redacción, revisión e mellora. 	X	CCL CAA CSIEE	Planificar e redactar textos seguindo uns pasos previos de planificación, redacción, revisión e mellora.

			<ul style="list-style-type: none"> - Determina con antelación como será o texto, a súa extensión, o tratamento autor/a-lector/a e a presentación. - Adapta a expresión á intención, tendo en conta ao interlocutor e o asunto de que se trata. - Presenta os escritos con limpeza, claridade, precisión e orde os escritos. - Reescribe o texto. 			
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.7.2. Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros. 		CCL CSC	Valorar as súas propias producións, así coma as dos seus compañeiros.
B E I	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómic. ▪ B3.9. Produción de textos segundo o Plan de escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Utilizar as Tecnoloxías da Información e a Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.8.1. Usa con eficacia Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar os textos e buscar información, crear táboas e gráficas. 	X	CCL CD CAA	Usar o Abalar con eficacia para a creación de textos.
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA						
E	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. A palabra. ▪ B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de comunicación (nome, verbo, adxectivo, preposición, adverbio, conxunción, pronomes, artigos, interxeccións). ▪ B4.3. Conxugación dos verbos regulares e irregulares máis frecuentes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.1.1. Identifica todas as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras ou oracións. 	X	CCL	Identificar clases de palabras de distintas categorías gramaticais.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.1.2. Conxuga e usa con corrección todos os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subjuntivo de todos os verbos. 		CCL	Conxugar todos os tempos simples e compostos dos verbos.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.1.3. Diferencia familias de palabras. 		CCL	Diferenciar familias de palabras.
E	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Vocabulario: sinónimos e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Desenvolver as destrezas e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.1. Identifica e usa 	X	CCL	Identificar e usar sinónimos, antónimos,

	<p>antónimos, palabras polisémicas e homónimas, arcaísmos, estranxeirismos e neoloxismos. Frases feitas. Formación de substantivos, adxectivos e verbos. Recursos derivativos: prefixos e sufixos na formación de nomes, adxectivos e verbos. Siglas e abreviaturas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Recoñecemento e observación reflexiva dos constituíntes oracionais: a oración simple, suxeito e predicado. ▪ B4.6. Recoñecemento e uso dalgúns conectores textuais (de orde, contraste e explicación) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais (substitucións pronominais) coma léxicos (elipses e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos). 	<p>competencias lingüísticas a través do uso da lingua.</p>	<p>sinónimos e antónimos, palabras polisémicas e homónimas, arcaísmos, estranxeirismos e neoloxismos, frases feitas, siglas e abreviaturas.</p>			<p>abreviaturas...</p>
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.2. Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas. 		CCL	<p>Recoñecer nun texto palabras compostas, prefixos, sufixos...</p>
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.3. Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto. 		CCL	<p>Identificar e clasificar diferentes tipos de palabras dun texto.</p>
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.4. Recoñece e usa os conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade... 	X	CCL	<p>Usar os conectores básicos entre oracións de forma axeitada.</p>
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.5. Identifica as oracións como unidades de significado completo. Recoñece a oración simple, diferencia suxeito e predicado. 		CCL	<p>Identificar oracións.</p>
E	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Uso eficaz do dicionario para ampliación de vocabulario e como consulta ortográfica e gramatical. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Sistematizar a adquisición de vocabulario a través dos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.3.1. Recoñece a estrutura do dicionario e tipos de dicionario, en diferentes soportes e úsaos para buscar o significado de calquera palabra Xderivadas e sinónimas). 	X	CCL CAA	<p>Usar de forma eficaz o dicionario para ampliación de vocabulario e como consulta.</p>
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.3.2. Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario. 	X	CCL CAA	<p>Seleccionar as acepcións correctas dunha palabra.</p>
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.3.3. Recoñece e usa correctamente as normas ortográficas nas súas producións escritas. 	X	CCL	<p>Usar correctamente as normas ortográficas.</p>
E	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de comunicación (nome, verbo, adxectivo, preposición, adverbio, conxunción, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.4.1. Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír o discurso nos diferentes tipos de producións. 		CCL	<p>Recoñecer as diferentes clases de palabras.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> pronomes, artigos, interxeccións). B4.8. Ortografía: utilización das regras básicas de ortografía. Regras de acentuación. B4.9. Clases de nomes: comúns, propios, individuais, colectivos, concretos e abstractos. B4.10. Utilización adecuada dos signos de puntuación. B4.11. As relacións gramaticais. Recoñecemento e explicación reflexiva das relacións que se establecen entre o substantivo e o resto dos compoñentes do grupo nominal. 		<ul style="list-style-type: none"> LCB4.4.2. Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita. LCB4.4.3. Aplica correctamente as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto. LCB4.4.4. Usa con corrección os signos de puntuación. LCB4.4.5. Aplica as normas do uso da til. LCB4.4.6. Utiliza unha sintaxe adecuada nas producións escritas propias. 	X	CCL	Utilizar correctamente as normas de ortografía.
				X	CCL	Aplicar correctamente as normas de acentuación.
				X	CCL	Usar correctamente os signos de puntuación.
				X	CCL	Aplicar correctamente as normas do uso da til.
				X	CCL	Utilizar palabras axeitadas nas producións escritas propias.
E I	<ul style="list-style-type: none"> B4.12. Utilización de material multimedia educativo e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Utilizar programas educativos dixitais para realizar tarefas e avanzar na aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.5.1. Utiliza distintos programas educativos dixitais como apoio e reforzo da aprendizaxe. 	X	CCL CD CAA	Utilización do Abalar para avanzar na aprendizaxe.
D E I O	<ul style="list-style-type: none"> B4.13. As variedades da lingua. B4.14. Coñecemento xeral de realidade plurilingüe de España e a súa valoración como fonte de enriquecemento persoal e como unha mostra da riqueza do noso patrimonio histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Coñecer a variedade lingüística de España e do español como fonte de enriquecemento cultural. Mostrar respecto tanto cara ás linguas e dialectos que se falan en España, como cara ao español de América. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.6.1. Valora a variedade lingüística de España e o español de América. LCB4.6.2. Recoñece e identifica algunhas das características relevantes (históricas, socioculturais, xeográficas e lingüísticas) das linguas oficiais en España. 	X	CCL CSC	Coñecer a variedade lingüística de España.
				X	CCL CSC	Recoñecer e identificar características das linguas oficiais en España.
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA						
D E	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Valoración dos textos literarios como vehículo de comunicación e como fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas e como gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información e considerala como un medio de aprendizaxe e enriquecemento persoal de máxima importancia. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.1.1. Recoñece e valora as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos. 		CCL CCEC	Recoñecer e valorar textos literarios líricos, narrativos e teatrais.
D E	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Distinción entre conto e lenda. Coñecemento de lendas españolas e doutros países. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Integrar a lectura expresiva e a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.2.1. Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, 	X	CCL CCEC	Lecturas variadas de contos, lendas, literatura actual, clásica...

	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Lectura guiada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. B5.4. Lectura comentada de poemas, relatos e obras teatrais. B.5.5. Identificación de recursos literarios. 	dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos da linguaxe literaria (metáforas, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras), e diferenciar as principais convencións formais dos xéneros.	adaptacións de obras clásicas e literatura actual.			
			<ul style="list-style-type: none"> LCB5.2.2. Interpreta a linguaxe figurada, metáforas, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras en textos literarios. 	X	CCL CAA	Recoñecer e interpretar os recursos estilísticos.
D E	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Identificación de recursos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns ou adiviñas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.3.1. Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas 	X	CCL CCEC	Identificar os diferentes recursos métricos e retóricos dos poemas.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB5.3.2. Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios. 		CCL CCEC	Utilizar diversos recursos nos textos literarios de forma axeitada.
D E I	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Creación de textos literarios en prosa ou en verso, valorando o sentido estético e a creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións e teatro. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Producir a partir de modelos dados textos literarios en prosa ou en verso, con sentido estético e creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións, e fragmentos teatrais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.4.1. Crea textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados utilizando recursos léxicos, sintácticos, fónicos e rítmicos en ditas producións. 		CCL CAA CSIEE CCEC	Crear textos en verso ou prosa con creatividade.
A D E	<ul style="list-style-type: none"> B5.7. Comprensión, memorización e recitado de poemas co ritmo, entoación e dicción adecuados. B5.8. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade e de producións propias ou dos compañeiros, utilizando adecuadamente os recursos básicos dos intercambios orais e da técnica teatral. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.5.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios apropiados ou adecuados á súa idade e de textos de produción propia. 		CCL CAA CSC CCEC	Realizar dramatizacións individuais ou en grupo de textos variados.
			<ul style="list-style-type: none"> LCB5.5.2. Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións, refráns e adiviñas. 	X	CCL CAA CCEC	Memorizar e recitar textos variados.
B E O	<ul style="list-style-type: none"> B5.9. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.7.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal. 	X	CCL CSC CCEC	Ler textos variados en diversas linguas, especialmente a galega, como gozo persoal.

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	SEXTO		
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Min	Compet.	Actividades a desenvolver
BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS						
B G	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.1.1. Realiza predicións sobre os resultados esperados, utilizando os patróns e leis encontrados, analizando a súa idoneidade e os erros que se producen. 		CMCT CAA	Realizar predicións sobre o resultado esperado analizando a idoneidade e os erros.
B E G I	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Realizar e presentar informes sinxelos sobre o desenvolvemento, resultados e conclusións obtidas no proceso de investigación. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.2.1. Elabora informes sobre o proceso de investigación realizado, expoñendo as fases do mesmo, valorando os resultados e as conclusións obtidas. 		CMCT CCL CAA CSIEE CD	Elaborar informes sobre procesos de investigación, expoñendo as fases e valorando os resultados.
B G	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Achegamento ao método de traballo científico mediante o estudo dalgunhas das súas características e a súa práctica en situacións sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Planificar e controlar as fases do método de traballo científico en situacións apropiadas ao seu nivel. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.1. Elabora conxecturas e busca argumentos que as validen ou as refuten, en situacións a resolver, en contextos numéricos, xeométricos ou funcionais. 		CMCT CAA CSIEE	Nun traballo científico, elaborar conxecturas e buscar argumentos que as validen ou refuten.
B E G	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Achegamento ao método de traballo científico mediante o estudo dalgunhas das súas características e a súa práctica en situacións sinxelas. B1.3. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.4.1. Propón a resolución de retos e problemas coa precisión, co esmero e co interese apropiado ao nivel educativo e a dificultade da situación. 	X	CMCT CAA	Resolver problemas con precisión, esmero e interese.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB1.4.2. Desenvolve e aplica estratexias de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios) para crear e investigar conxecturas e construír e defender argumentos. 		CMCT CCL CAA	Aplicar estratexias de razoamento para crear conxecturas e construír e defender argumentos.
B G I	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, realizar cálculos numéricos, resolver problemas e presentar resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.5.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvoltos, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras similares. 	X	CMCT CAA CSIEE	Reflexionar sobre os problemas resoltos aprendendo para situacións futuras.

			<ul style="list-style-type: none"> MTB1.5.2. Utiliza ferramentas tecnológicas para a realización de cálculos numéricos, para aprender e para resolver problemas, conxecturas e construír e defender argumentos. 		CMCT CD CAA CSIEE	Usar ferramentas tecnológicas para cálculos numéricos e resolver problemas.
B E G I	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Conianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico. B1.4. Utilización de medios tecnológicos no proceso de aprendizaxe para obter información, realizar cálculos numéricos, resolver problemas e presentar resultados. B1.5. Integración nas tecnoloxías da información e a comunicación no proceso de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Seleccionar e utilizar as ferramentas tecnológicas e estratexias para o cálculo para coñecer os principios matemáticos e resolver problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.6.1. Realiza un proxecto, elabora e presenta un informe creando documentos dixitais propios (texto, presentación, imaxe, vídeo, son...), buscando, analizando e seleccionando a información relevante, utilizando a ferramenta tecnológica axeitada e compartindo cos seus compañeiros. 		CMCT CD CAA CCL CSIEE	Realizar un proxecto, elaborar un informe, creando documentos dixitais, utilizando a ferramenta tecnológica axeitada.
BLOQUE 2. NÚMEROS						
B E G	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Números enteiros, decimais e fraccións. B2.2. A numeración romana. B2.3. Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. B2.4. Nome e grafía dos números de máis de seis cifras. B2.5. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc. B2.6. O sistema de numeración decimal: valor de posición das cifras. B2.7. O número decimal: décimas, centésimas e milésimas. B2.8. Fraccións propias e impropias. Número mixto. Representación gráfica. B2.9. Os números decimais: valor de posición. B2.10. Números positivos e negativos. B2.11. Ordenación de conxuntos de números de distinto tipo. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas). 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.1.1. Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións. MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	X	CMCT CCEC	Ler e escribir números romanos
				X	CMCT CAA CCL	Ler e escribir números Ordenar de maior a menor e de menor a maior distintos tipos de números. Coñecer o valor de cada cifra segundo a súa posición.

B E G	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. B2.5. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc. B2.12. Concepto de fracción como relación entre as partes o todo. B2.8. Fraccións propias e impropias. Número mixto. Representación gráfica. B2.9. Os números decimais: valor de posición. B2.13. Redondeo de números decimais ás décima, centésima ou milésima máis próxima. B2.10. Números positivos e negativos. B2.14. Redondeo de números naturais ás decenas, centenas e millares. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 		CMCT CAA CCL	Interpretar números en textos numéricos e saber indicar o valor de posición de cada cifra.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.2.2. Utiliza os números negativos en contextos reais. 	X	CMCT	Utilizar os números enteiros negativos en expresións ou medidas reais.
G	<ul style="list-style-type: none"> B2.15. Fraccións equivalentes, redución de dúas ou máis fraccións a común denominador. B2.13. Redondeo de números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima. B2.16. Relación entre fracción e número decimal, aplicación á ordenación de fraccións. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo referencia implícita ás propiedades das operacións, en situación de resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.3.1. Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes. 	X	CMCT	Calcular fraccións equivalentes e averiguar cales son equivalentes e reducir a común denominador.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.3.2. Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima. 		CMCT	Redondear números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.3.3. Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal. 	X	CMCT	Ordenar fraccións
G	<ul style="list-style-type: none"> B2.15. Fraccións equivalentes, redución de dúas ou máis fraccións a común denominador. B2.17. Divisibilidade: múltiplos, divisores, números primos e números compostos. Criterios de divisibilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar as propiedades das operacións, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se usan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación e calculadora). 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.4.1. Coñece e aplica os criterios de divisibilidade por 2, 3, 5, 9 e 10. 	X	CMCT	Indicar por que números son divisibles os números dados.
B E G	<ul style="list-style-type: none"> B2.18. Estimación de resultados. B2.19. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas. B2.20. Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.5. Utilizar os números enteiros, decimais, fraccionarios e as porcentaxes sinxelas para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.5.1. Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións. 	X	CMCT	Facer operacións combinadas con distintos tipos de números seguindo a xerarquía das operacións.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.5.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre 		CMCT CCL	Utilizar distintos tipos de números en contextos reais, identificándoos e utilizándoos na resolución de problemas.

			eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.			
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.5.3. Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias. 		CMCT CAA	Utilizando distintas estratexias, estimar e comprobar resultados.
B G	<ul style="list-style-type: none"> B2.17. Divisibilidade: múltiplos, divisores, números primos e números compostos. Criterios de divisibilidade. B2.21 Operacións con números naturais: suma, resta, multiplicación e división. B2.22. Potencia como produto de factores iguais. Cadrados e cubos. Potencias de base 10. B2.23. Identificación e uso dos termos propios da división. B2.20. Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais. B2.24. Operacións con fraccións. B2.25. Operacións con números decimais. B2.26. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as propiedades destas, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.6.1. Calcula cadrados, cubos e potencias de base 10. 	X	CMCT	Calcular cubos e cadrados de potencias de base dez.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.6.2. Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número. 	X	CMCT	Calcular sumas e restas de fraccións con igual denominador. Calcular o produto dunha fracción por un número.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.6.3. Realiza operacións con números decimais. 	X	CMCT	Realizar sumas, restas, multiplicacións e divisións con números decimais.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.6.4. Aplica a xerarquía das operacións e os usos da paréntese. 		CMCT CAA	Resolver operacións combinadas con sumas, restas, multiplicacións e parénteses, aplicando a xerarquía.
B E G	<ul style="list-style-type: none"> B2.16. Relación entre fracción e número decimal, aplicación á ordenación de fraccións. B2.27. Porcentaxes e proporcionalidade. B2.28. Expresión das partes utilizando porcentaxes. B2.29. Correspondencia entre fraccións sinxelas, decimais e porcentaxes. B2.30. Aumentos e diminucións porcentuais. B2.31. Proporcionalidade directa. B2.32. A regra de tres en situacións de proporcionalidade directa: lei do dobre, triplo, metade. B2.33. Resolución de problemas da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Iniciarse no uso das porcentaxes e a proporcionalidade directa para interpretar e intercambiar información e resolver problemas en contextos da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.7.1. Calcula e utiliza as porcentaxes dunha cantidade para expresar partes. 	X	CMCT	Calcular porcentaxes dunha cantidade.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.7.2. Establece a correspondencia entre fraccións sinxelas, decimais e porcentaxes. 		CMCT	Establecer a correspondencia entre fraccións, decimais e porcentaxes.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.7.3. Calcula aumentos e diminucións porcentuais. 		CMCT	Calcular aumentos e diminucións porcentuais.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.7.4. Usa a regra de tres en situacións de proporcionalidade directa: lei do dobre, triplo, metade, para resolver problemas da vida diaria. 	X	CMCT CAA	Resolver problemas aplicando a regra de tres.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.7.5. Resolve problemas da vida cotiá utilizando porcentaxes 		CMCT CCL	Resolver problemas utilizando porcentaxes e a regra de tres directa.

			e regra de tres en situacións de proporcionalidade directa, explicando oralmente e por escrito o significado dos datos, a situación formulada, o proceso seguido e as solucións obtidas.		CAA	
B G	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.17. Divisibilidade: múltiplos, divisores, números primos e números compostos. Criterios de divisibilidade. ▪ B2.18. Estimación de resultados. ▪ B2.26. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división. ▪ B2.34. Automatización de algoritmos. ▪ B2.35. Descomposición de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa. ▪ B2.36. Descomposición de números naturais atendendo o valor de posición das súas cifras. ▪ B2.37. Construción de series ascendentes e descendentes. ▪ B2.38. Obtención dos primeiros múltiplos dun número dado. ▪ B2.39. Obtención de todos os divisores de calquera número menor de 100. ▪ B2.40. Descomposición de números decimais atendendo ao valor de posición das súas cifras. ▪ B2.41. Cálculo de tantos por cen en situacións reais. ▪ B2.42. Elaboración e uso de estratexias de cálculo mental. ▪ B2.43. Utilización da calculadora. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números (naturais, enteiros, decimais e fraccións). 	X	CMCT CAA	Facer con axilidade operacións con distintos números
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.2. Descompón de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras. 		CMCT	Descompoñer números menores dun millón.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.8. Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100. 		CMCT	Calcular os divisores de números menores de cen.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.9. Calcula o mcm e o mCD . 	X	CMCT	Calcular mínimo común múltiplo e máximo común divisor de varios números.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.10. Descompón números decimais atendendo ao valor de posición das súas cifras. 	X	CMCT	Descompoñer números decimais, atendendo ao valor da posición das súas cifras.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.11. Calcula tantos por cen en situacións reais. 	X	CMCT	Calcular porcentaxes en problemas da vida cotiá.
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.12. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental. 		CMCT CAA	Facer cálculo mental elaborando e empregando estratexias.
			B E G	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.19. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas. ▪ B2.44. Resolución de problemas da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.9.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas

			consecuencias e a conveniencia do seu uso.			
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.9.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo. 		CMCT CAA CCL CSIEE	Reflexionar na resolución de problemas sobre a forma de facelo, revisando operacións, unidades do resultado e buscando outras formas de resolvelo.
BLOQUE 3. MEDIDA						
B E G	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Elección da unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. B3.2. Realización de medicións. B3.3. Estimación de lonxitudes, capacidades, masas, superficies e volumes de obxectos e espazos coñecidos; elección da unidade e dos instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades, masas, superficies e volumes de obxectos e espazos coñecidos elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada. 		CMCT CCL CAA	Calcular lonxitudes, capacidades, masas, superficies e volumes de obxectos expresando a medida na unidade axeitada.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. 		CMCT CAA	Facer medidas con instrumentos.
G	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Comparación e ordenación de medidas dunha mesma magnitude. B3.5. Desenvolvemento de estratexias para medir figuras de maneira exacta e aproximada. B3.6. Comparación de superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición. B3.7. Sumar e restar medidas de lonxitude, capacidade, masa, superficie e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Operar con diferentes medidas 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa, superficie e volume en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán. 		CMCT	Sumar e restar medidas de lonxitude, capacidade, masa, superficie e volume, expresando o resultado nunha determinada unidade fixada anteriormente.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB3.2.2. Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa. 		CMCT	Expresar en forma simple medidas de lonxitude, capacidade e masa, dada en forma complexa e viceversa.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB3.2.3. Compara e ordena 		CMCT	Comparar e ordenar medidas dunha mesma

			medidas dunha mesma magnitude.			magnitude.
B E G	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Explicación oral e escrita do proceso seguido e da estratexia utilizada en calquera dos procedementos empregados. B3.9. Equivalencias entre as medidas de capacidade e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Utilizar as unidades de medida máis usuais, convertendo unhas unidades noutras da mesma magnitude, expresando os resultados en unidades de medida máis axeitadas, explicando oralmente e por escrito o proceso seguido e aplicándoo á resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.4.1. Coñece e utiliza as equivalencias entre as medidas de capacidade e volume. 		CMCT	Utilizar as equivalencias entre as medidas de capacidade e volume.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB3.4.2. Explica de forma oral e por escrito os procesos seguidos e as estratexias utilizadas en todos os procedementos realizados. 		CCL CAA	Explicar oralmente ou por escrito as estratexias utilizadas en todos os procedementos realizados
			<ul style="list-style-type: none"> MTB3.4.3. Resolve problemas utilizando as unidades de medida máis usuais, convertendo unhas unidades noutras da mesma magnitude, expresando os resultados nas unidades de medida máis axeitadas, explicando oralmente e por escrito o proceso seguido. 		CMCT CCL CAA	Resolver problemas utilizando unidades de medida usuais, convertendo unhas unidades noutras da mesma magnitude.
B G	<ul style="list-style-type: none"> B3.10. O sistema sesaxesimal. B3.11. O ángulo como unidade de medida dun ángulo. Medida de ángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Coñecer o sistema sesaxesimal para realizar cálculos con medidas angulares. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.5.1. Resolve problemas realizando cálculos con medidas angulares. 		CMCT CAA	Resolver problemas que impliquen cálculos con medidas angulares.
B G	<ul style="list-style-type: none"> B3.12. Resolución de problemas de medida. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.6.1. Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo. 	X	CMCT CAA CSIEE	Reflexionar sobre a resolución dun problema revisando cálculos e unidades, comprobando a solución e buscando ou comparando cos compañeiros outras formas de resolvelo.
BLOQUE 4. XEOMETRÍA						
G	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Posicións relativas de rectas e circunferencias. B4.2. Ángulos en distintas posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice... B4.3. Sistema de coordenadas cartesianas. Descrición de posicións e 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB4.1.1. Identifica e representa posicións relativas de rectas e circunferencias. 	X	CMCT	Identificar e representar posicións relativas de rectas e circunferencias.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB4.1.2. Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice... 	X	CMCT	Identificar e representar ángulos en distintas posicións.

	<ul style="list-style-type: none"> movimentos. B4.4. A representación elemental do espazo, escalas e gráficas sinxelas. 		<ul style="list-style-type: none"> MTB4.1.3. Describe posicións e movementos por medio de coordenadas, distancias, ángulos, xiros... 	X	CMCT	Indicar posicións e movemento por medio de coordenadas, ángulos, xiros...
			<ul style="list-style-type: none"> MTB4.1.4. Realiza escalas e gráficas sinxelas, para facer representacións elementais no espazo. 		CMCT	Realizar escalas e gráficas sinxelas para facer representacións no espazo.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB4.1.5. Identifica en situacións moi sinxelas a simetría do tipo axial e especular. 		CMCT	Identificar distintos tipos de simetría.
G I	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Formas planas e espaciais: figuras planas: elementos, relación e clasificación. B4.6. Clasificación de triángulos atendendo os seus lados e os seus ángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2 Coñecer as figuras planas; cadrado, rectángulo, romboide, triángulo, trapecio e rombo. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB4.2.1. Clasifica triángulos atendendo aos seus lados e aos seus ángulos, identificando as relacións entre os seus lados e entre ángulos. 	X	CMCT	Clasificar triángulos atendendo aos seus lados e ángulos.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB4.2.2. Utiliza instrumentos de debuxo e ferramentas tecnolóxicas para a construción e exploración de formas xeométricas. 		CMCT CD	Construir formas xeométricas.
B G	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Formas planas e espaciais: figuras planas: elementos, relación e clasificación. B4.6. Clasificación de triángulos atendendo os seus lados e os seus ángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Comprender o método de calcular a área dun paralelogramo, triángulo, trapecio e rombo. Calcular a área de figuras planas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB4.3.1. Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo. 	X	CMCT	Calcular áreas e perímetros das figuras planas estudadas.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB4.3.2. Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria. 	X	CMCT CAA	Resolver problemas da vida diaria, calculando perímetros e superficies de figuras.
G	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Clasificación de cuadriláteros atendendo o paralelismo dos seus lados. Clasificación dos paralelepípedos. B4.8. Concaidade e convexidade de figuras planas. B4.9. A circunferencia e o círculo. Elementos básicos: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Utilizar as propiedades das figuras planas para resolver problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB4.4.1. Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular. 	X	CMCT	Identificar os elementos básicos do círculo e da circunferencia.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB4.4.2. Calcula perímetro e área da circunferencia e do círculo. 	X	CMCT	Resolver problemas calculando áreas de círculo e circunferencia.

B G	<ul style="list-style-type: none"> B4.10. Interpretación de representacións espaciais en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Interpretar representacións espaciais realizadas a partir de sistemas de referencia e de obxectos ou situacións familiares. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB4.5.1. Comprende e describe situacións da vida cotiá, e interpreta e elabora representacións espaciais (planos, esbozos de itinerarios, maquetas,...), utilizando as nocións xeométricas básicas (situación, movemento, paralelismo, perpendicularidade, escala, simetría, perímetro e superficie). 		CMCT CAA	Interpretar e elaborar representacións espaciais.
B E G	<ul style="list-style-type: none"> B4.11. Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB4.6.1 Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización. 		CMCT CAA CCL CSIEE	Resolver problemas xeométricos que precisen o dominio dos contidos traballados.
			<ul style="list-style-type: none"> MTB4.6.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto, propoñendo outras formas de resolvelo. 		CMCT CAA	Revisar operacións, unidades e comprobar a solución buscando outras formas de resolver problemas.
BLOQUE 5. ESTADÍSTICA E PROBABILIDADE						
B G	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Recollida e clasificación de datos cualitativos e cuantitativos. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Recoller e rexistrar unha información cuantificable, utilizando algúns recursos sinxelos de representación gráfica: táboas de datos, bloques de barras, diagramas lineais... comunicando a información. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB5.1.1. Identifica datos cualitativos e cuantitativos en situacións familiares. 		CMCT CAA	Identificar en situacións familiares datos cualitativos e cuantitativos.
B G	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Construción de táboas de frecuencias absolutas e relativas. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Realizar, ler e interpretar representacións gráficas dun conxunto 	<ul style="list-style-type: none"> MTB5.2.1. Recolle e clasifica datos cualitativos e cuantitativos de 		CMCT CAA	Recoller datos e construír táboas de frecuencias.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Iniciación intuitiva ás medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango. ▪ B5.4. Realización e interpretación de gráficas sinxelas: diagramas de barras, poligonais e sectoriais. ▪ B5.5. Análise crítica das informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas. 	de datos relativos ao contorno inmediato.	<p>situacións do seu contorno, utilizándoos para construír táboas de frecuencias absolutas e relativas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.2.2. Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango. ▪ MTB5.2.3. Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas. ▪ MTB5.2.4. Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas 	X	CMCT CAA	Calcular a media, moda e rango.
				X	CMCT CAA	<p>Interpretar e realizar diagramas de barras poligonais e sectoriais.</p> <p>Interpretar gráficos.</p>
G	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Carácter aleatorio dalgunhas experiencias 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Facer estimacións baseadas na experiencia sobre o resultado (posible, imposible, seguro, máis ou menos probable) de situacións sinxelas nas que interveña o azar e comprobar o dito resultado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.3.1. Identifica situacións de carácter aleatorio. 		CMCT	Identificar situacións de carácter aleatorio
B G	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Carácter aleatorio dalgunhas experiencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Observar e constatar que hai sucesos imposibles, sucesos que con case toda seguridade prodúcense ou que se repiten, sendo máis ou menos probable esta repetición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.4.1. Realiza conxecturas e estimacións sobre algún xogos (moedas, dados, cartas, loterías...) 		CMCT CAA	Realizar estimacións e conxecturas sobre xogos.
B E G	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Iniciación intuitiva ao cálculo da probabilidade dun suceso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Identificar e resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.5.1. Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a 		CMCT CAA CCL CSIEE	Resolver problemas que impliquen cálculo de frecuencias, mediana, moda, rango...creando conxecturas, tomando decisións e valorando as consecuencias destas.

			conveniencia da súa utilización.			
			<ul style="list-style-type: none"> MTB5.5.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo. 		CMCT CAA CCL CSIEE	Revisar, no proceso de resolución de problemas, as operacións, unidades, solucións e propoñer outras formas de resolvelo.